

OPS

tuki 2016

Ennakkotehtävä

1. Tutustu Opetushallituksen **OPS2016**-perusteluonnokseen
<http://www.oph.fi/ops2016>
Perehdy yhteen valitsemaasi oppiaineeseen – tavoitteet, sisällöt, laaja-alainen osaaminen.
2. Tuo mukanas jaettavaksi yksi hyväksi koettu arviointimenetelmä/-käytänne, jonka esittelet haluamallasi muodossa.
3. Edellisen työpajan kotitehtävä: Tuo työpajaan jaettavaksi yksi idea/kokemus omasta paikallisesta ops-prosessista.

Ryhmätyöskentely oppiaineryhmissä

Mene lukemasi/valitsemasi oppiaineen ryhmään (ennakkotehtävä).

AI, MA, UE, BG/GE/YM, HI/YO, KIELET, OPO, TT, KT, MU, KU, LI, KS

Jakakaa keskustellen ajatuksianne seuraavista asioista.

Valitkaa ryhmästä sihteeri, joka kokoaa keskustelua yhdeksi diaksi.

1. Oppiaineen tehtävä
2. Opetuksen keskeiset tavoitteet
3. Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisällöt
4. Ohjaus ja tuki oppiaineessa
5. Oppimisen arviointi
6. Oppiaineen arviointikriteerit: kuudes luokka/päätösarviointi

Mikä muuttuu, minkä on muututtava, mitä muutos edellyttää?

**Lounastauko n. 30 min. klo 11.15, 11.30 tai 11.45 alkaen.
Jatkamme tasan klo 12.30.**

Lähetätkää oppiaineryhmien tuotokset osoitteella

merja.kuosmanen@uef.fi

heli.lepisto@uef.fi

Diat jaetaan sähköisen linkin kautta.

Millaisen oppimisympäristön rakennat?

- Oppimisympäristöä ovat **tilat ja paikat, yhteisöt ja toimintakäytännöt**, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Myös **välineet ja materiaalit**, joita opiskelussa käytetään.
- Otetaan huomioon **oppilaiden yksilölliset tarpeet** vrt. oppimisen ja koulunkäynnin erityinen tuki
- Otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan **kokonaisvaltainen hyvinvointi**.
- **Paikkaan ja aikaan sitomaton oppiminen** tehdään mahdolliseksi tarkoituksenmukaisella tavalla oppimisympäristöjen kehittämisessä.

Tekisittekö oppimisympäristökävelyn?

Oppimaisemia

<https://oppimaisema.fi>

Millaisia työtapoja valitset?

- Lähtökohtana ovat opetukselle asetetut tavoitteet ja oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet.
- Huomioidaan laaja-alaiselle osaamiselle sekä eri tiedonaloille tyypilliset tiedot ja taidot (vrt. nykyinen tiedonkäsitys).
- Eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa.
- Tutkiva ja ongelmalähtöinen oppiminen, yhteistoiminnallinen oppiminen, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta, tieto- ja viestintäteknologia, pelit ja pelillisuus, pelipedagogiikka, pajatyöskentely, opetuksen eheyttäminen
- Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä (vrt. yhteiset tavoitteet, suunnittelu ja arviointi, motivaatio, vastuu, työskentely).
- Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Työtavoista

Henriikka Vartiainen; DoP Design-suuntautunut pedagogiikka

http://www.openmetsa.fi/wiki/index.php/Design-suuntautunut_pedagogiikka#Oppimisen_ekosysteemi

Työtavoista

Käyttäjä/kuluttajakeskeisestä oppimateriaalien käytöstä ja hyödyntämisestä tuottajakeskeiseen pedagogiikkaan.

”Oppilaat oman aapisensa tuottajina”

Sähköiset omat/yhteisölliset oppikirjat/-materiaalit

Muistatko – osaatko?

Lea Tornberg, Haapavesi OPStuki 2016, Pohjois-Suomi

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

- Suunnitellaan paikallisesti toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden mukaisiksi
- Edistävät laaja-alaisen osaamisen kehittymistä
- Vähintään yksi oppimiskokonaisuus lukuvuodessa
- Oppimiskokonaisuuksien nimet, tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisesti
  - *Oppilaiden kannalta kiinnostavia ja merkityksellisiä*
  - *Auttavat hahmottamaan, miten eri oppiaineissa opiskeltavat asiat liittyvät toisiinsa ja ”oikeaan” elämään*
  - *Lisäävät mahdollisuuksia ymmärtää asioiden vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä*

Irmeli Halinen

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Tavoitteena on:

OSALLISUUS

vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa.

MERKITYKSELLISYYS

nostaa esiin oppilaiden merkitykselliksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen.

YHDESSÄ OPISKELU

lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa.

LAAJENEVA OPPIMINEN

tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön.

UTELIAISUUS, LUOVUUS

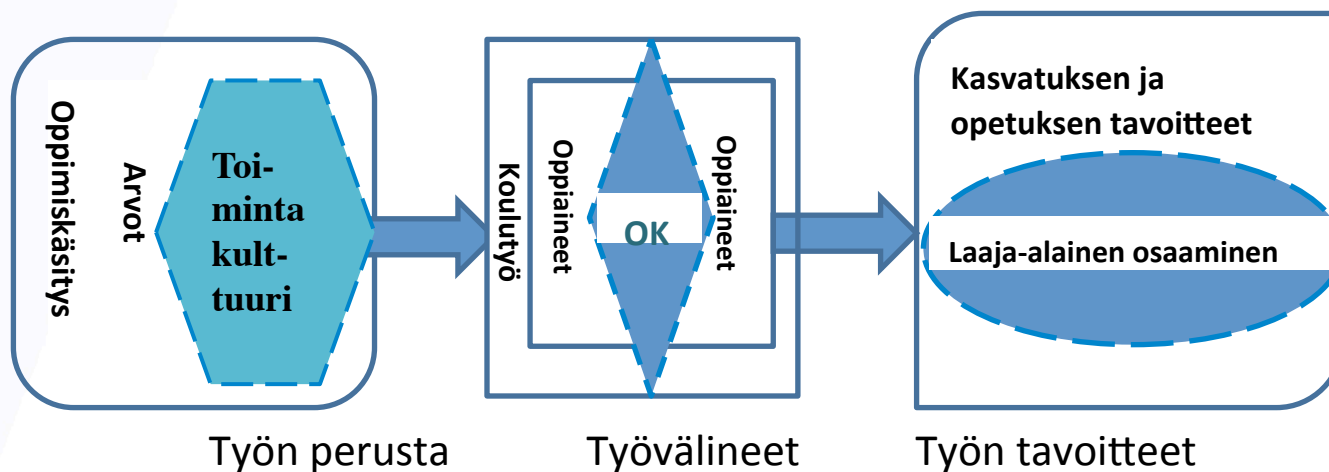
antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin.

ARKIOSAAMINEN

vahvistaa arkiosaamista ja harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta ja innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet perusopetuksessa

Monialaiset oppimiskokonaisuudet (OK) ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja, joissa hyödynnetään koulun kaikkea toimintaa ja yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Oppilaat ovat mukana oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa.

Irmeli Halinen

Oppilaiden osallisuus

- oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun
- monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun
- koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen
- opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien ja koulun järjestyssäännön valmisteluun
- yhteistyön arviointiin ja kehittämiseen
- koulun oppilaskunnassa, joka voi olla useamman koulun yhteinen (vrt. demokratiataidot)

Pariporinat 2 min.

- Perusopetuksen yhtenäisyys ja opetuksen eheyttäminen käytännössä meidän kunnassa/koulussa?
- Monialaisten oppimiskokonaisuuksien paikalliset tavoitteiden ja sisältöjen suunnittelu ja toteutus
  - ideoita, esimerkkejä?
- Miten opetuksen järjestäjä seuraa, arvioi ja kehittää oppimiskokonaisuuksien toteutumista ja oppilaiden osallistumista suunnitteluun?

**Millainen on
kannustava, ohjaava,
onnistumista vahvistava
arviointikulttuuri?**

TAPUTUSKILPAILU

Oppimisen arviointi

Kannustava, ohjaava ja onnistumista vahvistava arviointikulttuuri

- oppilaiden osallisuus, itsearviointiin edellytysten vahvistaminen, vertaisarviointiin hyödyntäminen
- oppimisprosessin ymmärtämiseen ohjaava, edistymisen näkyväksi tekevä palaute
- rohkaiseva ja yrittämään kannustava, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa
- arvioinnin monipuolisuus, oikeudenmukaisuus ja eettisyys

Olennaista on

- Mihin opettajan arviointi ja antama palaute perustuu
- Millaista palautetta oppilas saa opettajilta ja toisilta oppilailta ja miten hän tuon palautteen ymmärtää

Irmeli Halinen

*Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen,
minkälaisen käsityksen
oppilas muodostaa itsestään
oppijana ja ihmisenä.*

*E erityisen suuri merkitys on
opettajan antamalla palautteella.*

Oppimisen arviointi

Opintojen aikaisen arvioinnilla ja päättöarvioinnilla on eri tavoin painottuvat tehtävät

- Opintojen aikaisen arvioinnin pääpaino on oppilaan oppimisen ohjaamisessa palautteen avulla sekä oppilaan osaamisen tason kuvaamista todistuksiin tiettyinä ajankohtina.
- Päättöarvioinnissa pääpaino on oppilaan osaamisen tason kuvaamisessa todistusarvosanoin.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

- Arviointikriteerit ovat opettajat arviointityön apuvälineitä, jotka kohdistavat huomion tavoitteiden saavuttamiseen ja auttavat opettajaa pitämään arviointiasteikkonsa oikeudenmukaisena.

Oppilaiden ikäkausi ja edellytykset otetaan huomioon monipuolisissa arvioinnin ja palautteen antamisen käytänteissä.

Oppimisen arviointi

Kehitetään suunnitelmallisesti oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin

- Alaluokilla pääpaino on kannustavassa palautteessa, joka auttaa oppilasta tunnistamaan omat vahvuutensa ja luottamaan itseensä oppijana
- Ylemmillä luokilla ohjausta oman oppimisen ja työskentelyn analyttisempaan tarkasteluun
- Alusta lähtien tarvitaan yhteistä keskustelua onnistumisen kriteereistä – mistä tiedetään, että oppimistehtävässä on onnistuttu

Arviointi kohdistuu

- Oppimiseen – edistyminen, osaamisen taso
- Työskentelyyn
- Käyttäytymiseen

Irmeli Halinen

Opettajan vastuu ja tehtävät oppimisen arvioinnissa

- Oppilaat saavat onnistumisen kokemuksia sekä oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta.
- Oppilaita ohjataan vertaisarviointiin ja antamaan rakentavaa palautetta toisilleen ja opettajille.
- Oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin ja itsearviointitaitoja kehitetään vähitellen.

Opettajan vastuu ja tehtävät oppimisen arvioinnissa

- Yhteistyö oppilaan sekä kotien/huoltajien kanssa: tietoa koulutyön tavoitteista, arviointikäytännöistä, oppilaan edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä, arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta arviointiin, oppilaan tuen tarpeista -> **tarvitaan yhteisiä keskusteluja**
- Arviointi on myös opettajan itsearvioinnin ja oman työn reflektoinnin väline.
- Luotettava arviointi edellyttää oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen monipuolista havainnointia ja dokumentointia.

Arvioinnin ja palautteen antamisen periaatteista

- Perustuvat aina opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin.
- **Oppilaita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa** eikä arviointi kohdistu oppilaiden **persoonaan, temperamenttiin** tai muihin henkilökohtaisiin suorituksiin.
- Tärkeää on **itsearviointitaitojen** kehittäminen omia tavoitteita pohtimalla ja oman oppimisen edistymistä tarkastelemalla.

Arvioinnissa:

- käytetään **monipuolisia** menetelmiä
- kerätään tietoa oppilaiden edistymisestä **oppimisen eri osa-alueilla ja erilaisissa oppimistilanteissa**
- huomioidaan **erilaiset tavat oppia**
- **oppilaiden tulee voida osoittaa osaamistaan heille soveltuvin tavoin.**

Arvioinnin kohteet

1. Oppiminen
2. Työskentely
3. Käyttäytyminen

Jantunen – Haapaniemi 2014, Iloa Kouluun

Arvioinnin kohteet: oppiminen

- **opinnoissa edistyminen**
  - Edistymistä tarkastellaan sekä suhteessa aiempaan osaamiseen että asetettuihin tavoitteisiin.
- **osaamisen taso**
  - eri tavoin oppilaan osoittamaa osaamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arvioituna oppilaan suoritusten perusteella
  - työn tulosten ja suoritusten monipuolinen tarkastelu
  - tiedollisen ja taidollisen osaamisen arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisesti määriteltyjä arviointikriteerejä

Arvioinnin kohteet: työskentely

Työskentelyssä asetettavissa tavoitteissa keskeisiä ovat

1. taito suunnitella, säädellä ja arvioida omaa työtään,
2. taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä
3. taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa.

Työskentelytaitoja harjoitellaan eri oppiaineissa, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulun muussa toiminnassa.

Työskentelyn arviointi on **aina** osa oppiaineissa tehtävää arviointia.

Arvioinnin kohteet: käyttäytyminen

- Käyttäytymisen arvioinnissa erityisen tärkeää on huolehtia, ettei arviointi kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin eikä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.
- Oppilaille annetaan käyttäytymistä ohjaavaa palautetta suhteessa paikallisessa ops:ssa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.
- Käyttäytymisen tavoitteet perustuvat koulun kasvatustavoitteisiin, yhteisön toimintakulttuuria määrittäviin linjauksiin ja järjestyssääntöihin.
- Oppilailla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus osallistua koulun kasvatustavoitteita ja käyttäytymiselle asetettavia tavoitteita koskevaan keskusteluun ja tavoitteiden määrittelyyn.
- Käyttäytymistä arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä se vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai arvioon.
- Päättötodistukseen käyttäytymisen arvosanaa ei merkitä.

Arviointi lukuvuoden aikana

- Opettajan antaman **palautteen tulee auttaa oppilaita hahmottamaan ja ymmärtämään**
  - mitä heidän on tarkoitus oppia
  - mitä he ovat jo oppineet,
  - miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan.
- Toimijuutta kehittävä **vertaisarviointi ja itsearviointi**
- Opettajan tehtävänä on luoda tilanteita, joissa yhdessä pohtien annetaan ja saadaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta.

Irmeli Halinen

Heli Lepistö

Arviointi nivelvaiheissa: 2 lk

- Vuosiluokan lopulla oppilaalle annetaan **lukuvuositodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta** opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.
- Nivelvaihetta lähestyttäessä korostuu opettajan, oppilaan ja huoltajan välinen vuorovaikutus.
- Oppiaineissa karttuvien valmiuksien lisäksi keskeisiä arvioinnin kohteita ja seikkoja, joista oppilas ja huoltaja tarvitsevat palautetta:
  - **taito ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan sanallisesti sekä muilla ilmaisun keinoilla**
  - **kysymisen ja kuuntelemisen taidot**
  - **taito työskennellä itsenäisesti ryhmässä**
  - **taito huolehtia omista ja yhteisesti sovituista tehtävistä**
  - **tilannetietoinen käyttäytyminen ja toisten huomioonottaminen**
- **Lisäksi palautetta opiskelun etenemisestä eri oppiaineissa**

Arviointi nivelvaiheissa: 6 lk

- Kuudennen ja seitsemännen vuosiluokan nivelvaihetta lähestyessä oppilaalle ja huoltajalle kerrotaan seuraavien vuosien opiskelun erityispiirteistä ja opiskelussa tarvittavista valmiuksista ja pohditaan oppilaan mahdollisesti tarvitsemaan ohjausta ja tukea.
- Palautetta annetaan sekä lukuvuositodistuksen muodossa että muutoin opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla (työskentelytaidot ja oppimisen taidot sekä edistyminen oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa).
- Keskeistä oppilaan oppimisen edistyminen
- yhtenäiset **valtakunnalliset arviointikriteerit** kaikkiin oppiaineisiin arviolle hyvä/arvosanalle 8

Perusopetuksen päättöarviointi

- **Päättöarvioinnin kriteerejä** selventävät kuvaukset tukiaineistoon
- Osaamisen osoittaminen keskimäärin arvosanan mukaista osaamista.
- Osa-alueet voivat kompensoida toisiaan

Oppimisen arviointi oppiaineosuuksissa vuosiluokilla 1-2 ja 3-6

- ◆ Määritellään arviointiin ja palautteen antamiseen liittyvät erityispiirteet/tarpeet ko. oppiaineessa.
- ◆ 1-2 vuosiluokat: **arvioinnin kohteet**, jotka kuvaavat keskeisiä oppiainekohtaisia valmiuksia
- ◆ 3-6 vuosiluokat: **keskeiset taidot**, joista annetaan palautetta sekä 6. vuosiluokan lukuvuosiarviointiin määritellyt valtakunnalliset arvioinnin kriteerit
→ esitetään taulukkona

Eija Kauppinen

Heli Lepistö

Oppimisprosessin ja edistymisen kannalta keskeisiä arvioinnin kohteita vuosiluokilla 1-2

Ympäristöoppi

- ◆ turvallinen toimiminen (T8)
- ◆ ryhmässä toimimisen harjoittelu (T10)
- ◆ lähiympäristössä tutkiminen ja toimiminen sekä liikkuminen (T4)
- ◆ havainnointi (T6)

Käsityö

- ◆ työskentelyn sujuvuus
- ◆ suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidot
- ◆ kekseliäät ratkaisut
- ◆ työn edistyminen

Esimerkki kuvataiteen taulukosta vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet kuvataiteessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
<i>Visuaalinen esittäminen</i>			
T4 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja visuaalisen esittämisen tapoja	S1, S2, S3	visuaalisen esittämisen tapojen käyttäminen	Oppilas kokeilee erilaisia visuaalisen esittämisen tapoja ja käyttää niitä kuvallisessa ilmaisussaan
T5 kehittää oppilaan yksilöllisiä taitoja ja kannustaa häntä käyttämään ja jakamaan niitä muiden kanssa	S1, S2, S3	yksilöllisten ilmaisutaitojen kehittäminen ja ryhmätyöskentelytaidot	Oppilas harjoittelee pitkäjänteisesti erilaisia visuaalisen esittämisen tapoja ja käyttää niitä yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä
T6 kannustaa oppilasta vaikuttamaan ja osallistumaan ympäristöönsä erilaisten kuvien avulla	S1, S2, S3	kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas soveltaa erilaisia visuaalisen esittämisen tapoja muokatessaan ympäristöä sekä ilmaistessaan mielipiteitä yksin ja muiden kanssa

Esimerkki päättöarvosanan muodostumisesta kemiassa vuosiluokilla 7-9

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, **miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet**. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päättöarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. **Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit** riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. **Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista**. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joillakin osaamisen alueilla voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joillakin muilla osa-alueilla.

Esimerkki fysiikan päättöarvioinnin taulukosta vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen			
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata ja selittää erilaisia fysiikan olioita ja ilmiöitä keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas tunnistaa mallin suhdetta todellisuuteen, osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja harjoittelee omiin mittaustuloksiinsa perustuvien yksinkertaisten mallien muodostamista. Oppilas tekee mallin perusteella yksinkertaisia ennusteita.
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia tietolähteitä ja pyrkii valitsemaan luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

1. Mitkä ovat arviointikulttuurin kehittämisen tavoitteet sekä keskeiset piirteet?
2. Miten arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöistä tiedotetaan?
3. Miten arvioinnin toteuttamista ja yhtenäisyyttä seurataan?

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

4. Miten opintojen aikainen arviointi toteutetaan?

- Millaisia arvioinnin ja palautteen antamisen muotoja käytetään (esim. todistukset, arviointitiedotteet, arviointikeskustelut jne; annetaanko lukuvuositodistuksen lisäksi muita todistuksia)?
- Miten ja millä vuosiluokilla käytetään sanallista ja millä numeroarviointia todistuksissa?
- Miten oppilaiden itsearvioinnin kehittymistä tuetaan?
- Mitkä ovat käyttäytymiselle asetettavat tavoitteet ja miten käyttäytyminen arvioidaan?
- Mitkä ovat työskentelylle mahdolliset asetettavat yleistavoitteet ja miten työskentely arvioidaan?
- Mitkä ovat vuosiluokalta siirtymiseen ja luokalle jättämiseen sekä ehtojen suorittamiseen liittyvät käytännöt?

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

5. Miten erityistä tukea saavan oppilaan arviointi toteutetaan?
6. Miten huolehditaan päättöarvosanan muodostamisesta päättöarvioinnin kriteerien ja päättöarvosanan muodostamisen periaatteiden mukaisesti?
7. Millaisia ovat muodoltaan ja ulkoasultaan oppilaille annettavat todistukset?

Ryhmätyö

**Kuinka paikallinen prosessi jatkuu
&
Hyvien arviointikäytänteiden jakaminen**

Ainosali

A150, vasemmalle portaat alas

A204, suoraan eteenpäin

A309, vasemmalle portaat ylös

B323, oikealle portaat ylös, oikealle käytävää pitkin

Learning cafe klo 15 saakka

Salissa klo 15.40.

www.ops2016.fi

OPStuki 2016

Opettajien täydennyskoulutus

etusivu

OPS2016 -työ

työpajat

alueelliset
kouluttajat

lisätietoa ja
yhteystiedot

OPS-työkälpakki

koordinaattorina:

Paikallisen OPS-työn täydennyskoulutus

LPstöd 2016 – Inspiration för lokalt läroplansarbete

Alueellisten opetussuunnitelmaprosessin käynnistämiseksi järjestetään opetustoimen henkilöstölle työpajakoulutuksia eri puolilla Suomea alkaen syksyllä 2013 ja jatkuen vuoden 2014 loppuun saakka. Koulutus on **Opetushallituksen rahoittamaa opetushenkilöstön täydennyskoulutusta** ja siihen **osallistuminen on maksutonta**. Koulutuksen tavoitteena on tukea paikallista opetussuunnitelmatyötä ja antaa eväitä onnistuneeseen opetussuunnitelmaprosessiin.

Koulutus muodostaa **neljästä työpajasta rakentuvan kokonaisuuden**, joka alkaa syksyllä 2013 ja päättyy vuoden 2014 lopulla. Koulutuksen aikana

- vahvistetaan opetussuunnitelmaosaamista ja tietoperustaa,
- vahvistetaan edellytyksiä johtaa ja koordinoita paikallista prosessia,
- parannetaan edellytyksiä kehittää opetussuunnitelmaprosessissa käytettäviä työvälineitä ja

OPS tuki 2016

MUKANA MYÖS

OPS 2016

Opetushallitus ylläpitää omaa blogia OPS-uudistuksesta.

[Blogi >](#)

Aluehallintovirasto

Paikallisten koulutustilaisuuksien mukana

[Lisää tietoa >](#)

OPETUSHALLITUS

<http://www.ops-tyokalupakki.fi>

OPS-TYÖKALUPAKKI

eNorssi - Opettajankouluttajien yhteistyöverkosto

OPS-työkalupakki

OPS työkalupakki on eNorssin sivusto opetussuunnitelmatyön tueksi. Yliopistojen harjoittelukouluilla on tässä sivustossa oma alisivustonsa, jolla ohjataan ja kuvataan omaa ops-prosessia. Alisivustojen rakenne on lähtökohtaisesti sama, mikä auttaa yhteistyötä prosessin eri vaiheissa.

Ajankohtaista

OPS-työkalupakin rakenne on suunniteltu eNorssin ops-ryhmässä ja verkkopalvelu avattiin syyskuussa 2013. Yhteydenottoja ja tukipyynnöitä voi osoittaa sähköpostitse osoitteeseen tuomo.tammi (ät) uta.fi tai mikko.horila (ät) uta.fi.

Siirry harjoittelukoulun omaan ops-työkalupakkiin kartan linkeistä tai alla olevasta listasta.

OPS-prosessit menossa

OPS2016 aloitus Otalammella

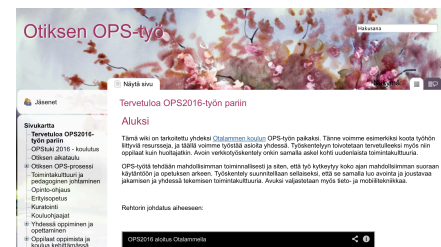
<https://www.youtube.com/watch?v=ZwIOCCjw0Io>

OPS2016 Sodankylässä

<http://www.peda.net/veraja/sodankyla/ops2016>

OPS2016 Joensuussa

<http://www.joensuu.fi/joensuun-seudun-ops-2016>

Paikallisesti pohdittavia kysymyksiä

1. Miten opetussuunnitelmatyö muuttuu osaksi koulun arjen toimintaa?
2. Miten opetussuunnitelmaudistus palvelee oppilaiden kasvua ja oppimista?
3. Miten koko kouluyhteisön ja siellä työskentelevien ihmisten hyvinvointi lisääntyy muuttamalla koulun toimintakulttuuria ja opettajien työkuultuuria?

Helena Rajakaltio, Yhteisöllinen koulu, pedagoginen kehittäminen ja työhyvinvointi 2010-2013, Opetushallitus 2014

eNorssin OPStuki 2016 -tiimi toivottaa onnea matkaan!

Kehittämistyötä edistäviä tekijöitä:

- Pedagoginen johtaminen
- Kehittämisen kiinnittyminen kunnan opetustoimen strategiaan
- Yhteisölliset rakenteet
- Osallisuus, vuorovaikutus, keskusteleva kulttuuri
- Pysyvät kehittämisrakenteet
- Täydennyskoulutus yhteisenä voimavarana
- Moniammatillisuus
- Oppilaskeskeisyys
- Verkostoituminen
- Pitkäjänteinen kehittäminen

Helena Rajakaltio, Yhteisvoimin kohti uudistuvaa koulua, OPH raportit ja selvitykset 2014:9

OPStuki 2016 II-vaihe Hyvinvoiva koulu

Työpaja 1 Savonlinna ti 3.2.2015 /Kuopio ke 4.2.2015

Työpaja 2 Savonlinna ke 15.4.2015 /Kuopio to 16.4.2015

Työpaja 3 Savonlinna ti 22.9.2015/Kuopio ke 23.9.2015

- Ilmoittautuminen tapahtuu avin kautta yhdellä ilmoittautumisella koulutuskokonaisuuden kaikkiin työpajoihin 1-3.
- Koulutukseen valitaan ensisijaisesti kuntien ja koulujen ops-työstä vastuussa olevia henkilöitä, jotka eivät päässeet I-vaiheen koulutukseen (100 hlöä/työpaja/paikkakunta).
- Työpajoihin tullaan kunnasta tai koulusta työparin tai tiimin kanssa: 2–4 henkilöä/kunta tai 2–4 henkilöä/koulu.
- Työpajoissa 1–3 on aina samat osallistujat -> sitoutuminen ja paikallisen työn suunnitelmallinen eteneminen.

Palautelinkki

- Linkki palautekyselyyn:
<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/51568/lomake.html>
- Kertokaa myös, mistä OPS:n 2016 aiheista tai asioista toivotte täydennyskoulutusta OPStuki 2016 II-vaiheen työpajoihin.

eNorssi kiittää

- Opetushallitusta
- Aluehallintovirastoja
- Yhteistyökumppaneita ja kouluttajia
- **OPStuki 2016 – Tulevaisuuden koulu** -työpajoihin
1–4 osallistuneita opetustoimen henkilöstön edustajia

KIITOS YHTEISTYÖSTÄ!

Niko Määttä, Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu

10.10.2014

Paikallisen opetussuunnitelmaprosessin tukikoulutus

51

Ulla Ilomäki-Keisala

Lähteet ja lisätietoja (1):

- Opetushallitus, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet: luvut 1-12, Luonnos 15.4.2014
- www.oph.fi/ops2016
- http://oph.fi/download/156870_perusopetus_perusteluonnos_luvut_1_12.pdf
- http://oph.fi/download/156871_perusopetus_perusteluonnos_vuosiluokat_1_2.pdf
- http://oph.fi/download/156872_perusopetus_perusteluonnos_vuosiluokat_3_6.pdf
- http://oph.fi/download/156873_perusopetus_perusteluonnos_vuosiluokat_7_9.pdf

Lähteet ja lisätietoja (2):

- Ilomäki-Keisala, Ulla. 2014. OPStuki2016 modulikoulutus 4:n pp-materiaali 24. -25.8.2014
- Rajakaltio, Helena. Opetushallitus. Yhteisvoimin kohti uudistuvaa koulua, Koulun kehittämisen toimintamalli – täydennyskoulutuksen ja kehittämisprosessin yhteen nivominen. Suomen yliopistopaino Oy, Tampere 2014. Raportit ja selvitykset 2014:5.
- http://www.oph.fi/download/157911_yhteisvoimin_kohti_uudistuvaa_koulua_2.pdf
- Heino, Tina (toim.) Kokemukset kiertoon – ideoita oppimisympäristöjen kehittämiseen. Opetushallitus. Suomen yliopistopaino Oy, Tampere 2014. Oppaat ja käsikirjat 2013:8
- http://www.oph.fi/download/153505_kokemukset_kiertoon_2.pdf

Lähteet ja lisätietoja (3):

- http://www.oph.fi/download/158544_kooste_perusopetuksen_perusteluonnosta_koskevasta_palautteesta_18062014.pdf
- http://www.oph.fi/download/158542_kooste_perusopetuksen_perusteiden_palautteista_yhteenveito_18062014.pdf
- http://www.oph.fi/download/158543_kooste_perusopetuksen_perusteiden_palautteista_tautatie_dot_18062014.pdf
- <http://www.oph.fi/OPS2016/perusteluonnokset>
- <http://www.oph.fi/ops2016/perusteluonnokset/esiopetus>
- http://www.openmetsa.fi/wiki/index.php/Design-suuntautunut_pedagogiikka#Oppimisen_ekosysteemi